

23.8.1

68b (משנה א) → 70a (בן ולא בת)

1. כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם: ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אתו אל זקני עירו ואל שער מקומו: ואמרו אל זקני עירו בגנו זה סורר ומורה איננו שמע בקולו זולל וסבא: ורגמיהו כל אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו: *דברים כא: יח-כא*

2. ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב ליקוק לפהו מלבד איל הכפרים אשר וכפר בו עליו: במדבר ה, ח

3. וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקונו למות: שמות כא, יז

4. וזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף: בראשית כה, כט

5. וישפטו העדה בין המכה ובין גאל הדם על המשפטים האלה: והצילו העדה ... במדבר לה, כד-כה

6. וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלוא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריה החתי: שמ"ב יא, ג

7. אליפלט בן אחסבי בן המעכתי ס אליעם בן אחיתפל הגלילי: שמ"ב כג, לד

8. וישלח גיד נתן הנביא ויקרא את שמו יד'יה בעבור ה': שמ"ב יב, כה

9. והיה לשנתים ימים והיו גזזים לאבשלום בבעל חצור אשר עם אפרים ויקרא אבשלום לכל בני המלך: שמ"ב יג, כג

10. ואבשלום ברח וילך גשור והיה שם שלש שנים: שמ"ב יג, לח

11. וישב אבשלום בירושלם שנתים ימים ופני המלך לא ראה: שמ"ב יד, כח

12. והיה מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה' בבברון: שמ"ב טו, ז

13. ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את החמור וקם וילך אל ביתו אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק ויקבר בקבר אביו: שמ"ב יז, כג

14. ואתה אלהים תודרם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יקצו מיהם ואני אבטח בך: תהלים נה, כד

15. ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט: בראשית יא, כז

16. ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה: בראשית יא, כט

17. ויאמר אלהים אל אברם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אלך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך ירע: בראשית כא, יב

18. ויפל אברם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד: בראשית יז, יז

19. והיה נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת: בראשית ה, לב

20. ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ: בראשית ז, ו

21. אלה תולדות שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתים אחר המבול: בראשית י, י

22. ולשם ילד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול: בראשית י, כא

23. ובצאלל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה: שמות לח, כב

24. ותמת עזובה ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור: דה"א ב, יט

25. ויבאו כל החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר המה עשים: שמות לו, ד

26. בן ארבעים שנה אנכי בשלח משה עבד ה' אתי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשב אתו דבר כאשר עם לבבי: יהושע יד, ז

- I 'א משנה age parameter for סורר ומורה (v. 1)
- a From: שתי שערות until the "lower beard" surrounds (the member, but not the testes – as per חייא ר')
- b Source: v. 1 – בן excludes daughters (even though they are as likely to end up in life of crime – גזרת הכתוב)
  - i And: בן excludes an adult; but a minor is excluded as he is exempt from מצוות
  - ii Question: a קטן is never liable – why mention his exclusion here?
  - iii Answer: we would have thought that since a בס"מ is killed in anticipation of his future, a קטן is included
    - 1 Source (דב): v. 1 – בן → כי יהיה לאיש בן → a boy who is nearly a man
    - 2 v. 1 also teaches that if a boy sires a child, he can no longer be a בס"מ – ולא לבן בן – רבה who rules that a קטן cannot sire a child
      - (a) Contra: רבה who rules that a קטן cannot sire a child
        - (i) Proof: v. 2 - only have to look for children of adult גר שמת, not גר קטן שמת
        - (ii) Challenge (אב"י): 9-year old boy's ביאה is considered ביאה (for עריות and יבמה)
          - 1. Answer: he is able to have ביאה, but cannot impregnate
          - 2. Support: דרשה on vv. 3-4 – only a man can "seethe" and sire a child, not a קטן
        - (iii) Challenge: ר"י taught that בן (in בס"מ) excludes a father – but this is impossible anyway
          - 1. Reason: we learn that the בס"מ has a window of liability of 3 months (maximum)
          - 2. Cannot mean: that he sired before he brought שתי שערות, as per רבה
          - 3. Rather: read ובן and not one called "father" (generated noticeable pregnancy – i.e. at 3 mos.)
  - c Revisiting "3 months" rule: challenge from משנה which gives physical description
    - i Answer: whichever comes first takes him out of status of בן
    - ii Implication (ר' הונא בריה דר"י): even a short-term pregnancy only shows at 3 months
      - 1 Argument: else, a 7-month pregnancy would show at 2.3 months – and that's be the "window" for בס"מ
        - (a) Counter (דבינא): perhaps it always shows at a third, but we follow רוב
          - (i) Block (ר' הונא בריה דר"י): we don't follow רוב for נפשות (extending his time) – as per v. 5
          - (ii) Defense (דבינא): we follow רוב, as per earlier משנה where an error of one day was acceptable, since עיבור החדש (רוב) are imprecise regarding עיבור החדש

- (iii) *Support* (ר' ירמיה מדיפתי): ruling that a 3-year old girl is fully a ביאה, such that
1. *If*: she is betrothed it is valid
  2. *And*: all עריות are killed on her account
    - a. *Even though*: she may prove to be an איילונית, invalidating her קידושין –
    - b. *But*: since we follow רוב, which are not איילונית, he is killed
  3. *Block*: liability could be for קרבן
    - a. *Counter*: משנה states that they are killed on her account
  4. *Block*: עריות could be a reference to consanguinity
    - a. *Counter*: משנה applies this to “all עריות”
  5. *rather*: it may be a case where he betrothed her and made it unconditional (even if איילונית)
- II *Tangential discussion* – מסוללת בבנה (if a woman is sexually exciting her minor son and he enters her)
- a ז"ש: she is invalid for כהונה (considered a ביאה)
  - b ז"ה: still valid for כהונה (not considered a ביאה)
    - i ז' חסדא: all agree if he was over 9, the ביאה is valid and פוסל
      - 1 *And*: if he is under 8, it is nothing
      - 2 *Dispute*: if he is 8
        - (a) *Explanation*: ב"ש infers from earlier generations, ב"ה does not
          - (i) *References*:
            1. אחיתופל: vv. 6-14 imply that אחיתופל's family had children at age 8 (blocked)
            2. אברהם: vv. 15-18 imply that אברהם's family had children at age 8 (blocked)
            3. שם: vv. 19-22 imply that שם's family had children at age 8 (blocked)
            4. בצלאל: vv. 23-26 imply that בצלאל's family had children at age 8